

POTENCIJALI RAZVOJA RURALNOG TURIZMA U OPĆINI BEDENICA

Kušec, Kruno

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:292472>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository Križevci college of agriculture - Final thesis repository Križevci college of agriculture](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Kruno Kušec, student

POTENCIJALI RAZVOJA RURALNOG TURIZMA
U OPĆINI BEDENICA

Završni rad

Križevci, 2021.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Kruno Kušec, student

POTENCIJALI RAZVOJA RURALNOG TURIZMA
U OPĆINI BEDENICA

Završni rad

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnog rada:

1. dr.sc. Sandra Kantar, prof.v.š.	Predsjednica Povjerenstva
2. dr.sc. Kristina Svržnjak, prof.v.š.	Mentorica i članica Povjerenstva
3. dr.sc. Silvije Jerčinović, prof.v.š.	Član Povjerenstva

Križevci, 2021.

SADRŽAJ:

1. PREGLED LITERATURE	5
1.1. Definiranje pojmova ruralnog prostora, ruralnog razvoja i ruralnog turizma	5
1.2. Oblici ruralnog turizma	6
1.3. Obilježja općine Bedenica	8
1.3.1. Položaj i prirodna obilježja općine Bedenica.....	10
1.3.2. Gospodarstvo i stanovništvo	12
1.3.3. Udruge i ostali kulturno-društveni sadržaji na području općine	15
1.3.3.1. <i>Kulturno-umjetničko društvo Danica Bedenica</i>	15
1.3.3.2. <i>NK Strmec Bedenica</i>	16
1.3.3.3. <i>Ostale udruge na području općine</i>	17
2. IZVORI PODATAKA I METODE RADA	20
2.1. Oblici ruralnog turizma u općini Bedenica	21
2.1.1. Kulturno-povijesni turizam – Bedenički dani	21
2.1.2. Sportsko-rekreacijski turizam – motocross utrka	21
2.1.3. Agroturizam – kuće za odmor	22
2.1.3.1. <i>Kuća za odmor „Green silence“</i>	23
2.1.3.2. <i>Seoski turizam „Prigora“</i>	23
2.1.3.3. <i>Ostali objekti</i>	24
2.1.4. Vinski turizam – vinarija Prigora	25
2.2. Mogućnosti razvoja turizma u općini Bedenica kroz SWOT analizu	26
2.3. Budućnost turizma u Bedenici	30
3. ZAKLJUČAK	32
4. LITERATURA	33
5. PRILOZI	36
5.1. Prilog 1. Transkript intervjua s poduzetnikom i vlasnikom vinarije i ruralne kuće za odmor – Draženom Bedekovićem	36
5.2. Prilog 1. Transkript intervjua s načelnikom Općine Bedenica i vlasnikom ruralne kuće za odmor – Slavkom Cvrlja, dr. vet. med.	38
8. SAŽETAK	43

1. UVOD

Ruralna područja zauzimaju veliki dio teritorija Republike Hrvatske. Život na selu i bavljenje poljoprivrednim djelatnostima utkani su u srž hrvatskog naroda. U novije vrijeme svjedoci smo negativnih socioloških i demografskih promjena, a posebno je to vidljivo na selu. Depopulacija, deagrarijacija i senilizacija stanovništva, samo su neki od aktualnih izazova koji se danas suprotstavljaju pokušajima revitalizacije poljoprivredne djelatnosti i ruralnih krajeva uz pomoć mjera i programa Vlade Republike Hrvatske i Europske unije.

Ruralni razvoj igra važnu ulogu u kreiranju života na ruralnim područjima u državi, a kao jedan od važnih faktora ruralnog razvoja ističe se i ruralni turizam. Ovaj završni rad istražuje trenutnu situaciju i prikaz potencijala za budućnost razvoja ruralnog turizma na području općine Bedenica. Cilj rada je prikazati mogućnosti razvoja ruralnog turizma u općini, ali isto tako prikazati područje općine Bedenica kao pogodno mjesto za razvoj ruralnog turizma.

Rad se sastoji od osam poglavlja koja su podijeljena u podpoglavljja. U prvom, uvodnom poglavlju, definiraju se predmet i cilj rada te izvori podataka i metode istraživanja. U drugom poglavlju naveden je pregled literature i objašnjeni su pojmovi ruralnog prostora, ruralnog razvoja te turizma s naglaskom na ruralni turizam, te se navode obilježja i resursi općine. U trećem poglavlju navedeni su izvori podataka i metode rada. U četvrtom poglavlju slijede rezultati i rasprava, navedeni su oblici ruralnog turizma u općini, te obrađeni potencijali za razvoj istog pomoću SWOT analize, a u petom poglavlju se iznose zaključci, te rad završava popisom korištene literature te priložima i sažetkom.

2. PREGLED LITERATURE

Kako bi se uopće moglo pisati o ruralnom turizmu, važno je definirati pojmove poput ruralnog prostora, ruralnog razvoja i samog ruralnog turizma. Ti pojmovi su veoma važni, te utječu na rast i razvoj sela i djelatnosti vezanih za život na selu. Stoga će se u ovom poglavlju pojasniti i reći više o tim pojmovima.

2.1. Definiranje pojmova ruralnog prostora, ruralnog razvoja i ruralnog turizma

U Hrvatskom enciklopedijskom rječniku pojam „ruralan“ podrazumijeva „koji je vezan za život na zemlji, obrađivanje zemlje, za selo, koji se odnosi na selo, koji pripada selu, oprečno urbani“. U skripti za studente VGUK iz Ruralne sociologije (Kantar, 2019) navode se neka glavna obilježja ruralnih područja: prostor na kojemu naselja i infrastruktura zauzimaju samo mali dio ukupne zemljišne površine; u prirodnom okolišu dominiraju pašnjaci, šume, zapušteno i napušteno zemljište; niska gustoća naseljenosti stanovništva; veliki dio stanovništva bavi se poljoprivredom; poljoprivredno zemljište raspoloživo je uz relativno niske troškove; zbog relativno velike udaljenosti od gradskih središta i nerazvijene infrastrukture, razmjerno su visoki i ukupni troškovi obavljanja poslovnih aktivnosti. Sve ovo navedeno prilično točno opisuje što bi to bio ruralni prostor. Ako se pogleda na razini Republike Hrvatske, prema mjerilima OECD-a¹ to predstavlja cjelokupni prostor izvan gradskih zona, a to je oko 91,6% ukupnog teritorija. Nažalost, negativan trend iseljavanja stanovništva iz sela u gradove doveo je do snažne depopulacije. Također, veliki problem predstavlja senilizacija² stanovništva, pa tako sela ostaju bez najvažnijih stanovnika, onih koji su radno sposobni i ostaje sve više staračkih domaćinstava. To je dovelo do velikog narušavanja dobne i spolne strukture stanovništva na selu, pa su zbog toga i Republika Hrvatska i Europska unija dovele niz propisa, planova i strateških dokumenata o razvoju ruralnih krajeva.

Pojam ruralni razvoj je vrlo često korišten i od velike je važnosti za sav ruralni prostor. Sastoji se od pojma „ruralni“, koji je prethodno objašnjen, te od pojma „razvoj“, koji označava postupni rast ili napredak. Suvremena definicija pojma „ruralni razvoj“ podrazumijeva integralni i višesektorski te održivi razvoj ruralnog (negradskog) prostora. Integralni, odnosno cjelovit razvoj ruralnih područja bitan je zbog diverzifikacije ruralne ekonomije koja se u vrijeme suvremenih strukturnih procesa i zbivanja suočava s brojnim

¹ OECD – organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (prev.).

² Senilizacija – povećanje udjela starih osoba u dobnoj strukturi stanovništva

problemima poput depopulacije, starenja stanovništva, fosilizacije pejzaža te generalno sve lošijim socio-ekonomskim pokazateljima koji čine ovaj prostor pasivnim i nepoželjnim za život. Diverzifikacija ruralnog gospodarstva ključna je iz razloga što čini preduvjet demografske stabilizacije koja pak, predstavlja, osnovu za održivost svih komponenti razvoja (<https://hmrr.hr/ruralni-razvoj>, pristupljeno 27.09.2021).

Uz ova dva pojma, neizostavna je i treća komponenta, „održivi“. Održivi razvoj definira se kao proces unapređivanja kvalitete ljudskog života koji se odvija u okvirima tzv. nosivog kapaciteta održivog ekosustava. U konceptu održivog razvoja tri su ključne točke: zaštita ekosfere, stabilan gospodarski razvoj i pravedna raspodjela socijalnih šansi (Svržnjak, et. al., 2014).

Ruralni turizam se počinje detaljnije proučavati krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća. Od tada pa do danas, koncepti i definicije su se više puta mijenjali. Ruralni turizam je najširi pojam koji obuhvaća sve turističke usluge, aktivnosti i vidove turizma unutar ruralnih područja, uključujući npr. lovni, ribolovni, turizam u parkovima prirode, zimski, seoski, ekoturizam, zdravstveni, kulturni itd. (Baćac, 2011). Definiciju koju je dalo Vijeće Europe, a navodi se i u knjizi „Ruralni turizam“ (Ružić, 2009): „Ruralni turizam je turizam na seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom mjestu, a najvažnije karakteristike takve vrste turizma su mirna sredina, odsutnost buke, očuvan okoliš, komunikacija s domaćinima, domaća hrana i upoznavanje poslova koji su primarni na seljačkom domaćinstvu“. S druge strane ruralni turizam, uz ovaj, ima i druge nazive poput zeleni turizam, i neizostavno se boravak u prirodi i zelenilu usko povezuju s tim pojmom. Boravak na selu, odnosno u seoskoj sredini, sudjelovanje u životu i radu na seoskom imanju, priprema i konzumacija tradicionalne hrane, sudjelovanje na različitim manifestacijama i svečanostima, sve su to obilježja ruralnog turizma. Ukratko, može se reći da je to svaka ona aktivnost u ruralnim područjima koja ruralni prostor koristi u turističke svrhe. Kako bi se čim bolje pojasnilo o kojim oblicima i vrstama aktivnosti se radi, u nastavku će se navesti oblici ruralnog turizma.

2.2. Oblici ruralnog turizma

Seljački turizam ili agroturizam – to je tip seoskog turizma koji turistu pruža iskustvo života na selu, turist boravi na farmi ili kampira (Ružić, 2009). Često se nudi prilika za direktno sudjelovanje u obavljanju poslova na farmi poput sjetve ili žetve – izvrstan primjer su maslinari u Istri i na Kvarneru koji nude mogućnost odsjedanja u vlastitim smještajnim

kapacitetima i sudjelovanje u berbi maslina. Ti objekti i ponuda su organizirani na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Rezidencijalni turizam – predstavlja boravak gradskih stanovnika u vlastitim sporednim objektima stanovanja koji se obično nalaze u blizini gradova ili značajnijih prirodnih i drugih atrakcija. Ti objekti predstavljaju veliki potencijal jer ih je moguće iznajmiti (Kantar, 2020).

Sportsko – rekreacijski turizam – sport i turizam su oduvijek povezani (Demonja i Ružić, 2010) njihova veza poznata je još iz najranije povijesti ljudskoga društva, od olimpijskih igara. Sportske aktivnosti bile su pokretači putovanja kako bi sportaši mogli sudjelovati na sportskim takmičenjima izvan mjesta u kojima žive. Ovaj vid turizma dakle, podrazumijeva boravak temeljen na aktivnostima vezanima uz sport i zabavu poput: šetnje, vožnje biciklom, skijanje, jahanje, plivanje, veslanje, različite igre loptom na za to napravljenim igralištima i mnoge druge.

Kulturni turizam – turizam koji podrazumijeva putovanje radi obilazaka kulturnih i povijesnih znamenitosti i manifestacija. Kao i sport, kultura i turizam su također usko povezani, kulturno naslijeđe i prirodne atraktivnosti čine osnovne resurse opstanka i preduvjeta ruralnog turizma (Ružić, 2009).

Lovni i ribolovni turizam – specifični oblici turizma, karakteristični za ruralni turizam, a provode se na poljoprivrednim, te ostalim zemljišnim i vodenim površinama (Kantar, 2020). Lovci, a posebno ribolovci se time bave iz hobija, ili radi sportskih natjecanja, ali važan faktor je očuvanje prirode i ekologija, a nerijetko se upravo zbog posebno očuvanog krajobraza i čim izvornijeg doživljaja prirode kampira.

Kamping turizam – predstavlja pružanje usluga na otvorenom u kojem turisti kampiraju, a to je najčešće u prirodnom okruženju ili ako je riječ o seoskom okruženju u malim, nerijetko improviziranim kampovima smještenima unutar OPG-a ili u blizini nekih prirodnih ili kulturnih atrakcija. Kampovi mogu biti klasični i za naturiste (Ružić, 2009).

Zavičajni turizam – je oblik turizma koji je usko vezan na *nostalgičarski* turizam, a temelji se na čežnji, odnosno osobnim motivima vezanima uz odlazak iz rodnog kraja i primjerice odlaska u grad. Nerijetko zavičajni turizam prelazi u već spomenuti rezidencijalni (Demonja i Ružić, 2010).

Edukacijski turizam – turizam koji se temelji na programima upoznavanja polaznika s obilježjima ruralnog prostora, stjecanju iskustva za vrijeme boravka u prirodi i drugih spoznaja u vezi s ruralnim prostorom (Demonja i Ružić, 2010). Ovaj vid turizma ima izletnički ali i pedagoški karakter, jer djeca uče o snalaženju u prirodi, povezuju svoja znanja s nastavnim predmetima gdje uče o životu na selu, te o biljnom i životinjskom svijetu.

Tranzitni turizam – predstavlja oblik turizma u kojem turisti samo putuju kroz ruralni prostor i zaustavljaju se u ruralnom prostoru. Razlozi zaustavljanja su različiti – od korištenja usluga u restoranima ili servisnim zonama objekta, pa sve do noćenja u smještajnim objektima. Važno je napomenuti da ruralni prostor u ovom slučaju nije destinacija, nego samo usputni prostor u kojem turisti rado zastanu (Horak, 2006).

Avanturistički turizam – je oblik rekreacijskog turizma koji se temelji na rekreaciji, ali s više rizika i uzbuđenja, te od sudionika zahtijeva psihofizičku pripremljenost (Ružić, 2009), odnosno da odu „korak dalje“. To su primjerice: alpinističko penjanje, vožnja brdskim biciklom, rafting, bungee-jumping, vožnja na zip-line-u, letenje zmajem, ronjenje, itd.

Nautički kontinentalni turizam – to je oblik turizma u kojem turisti za putovanje i smještaj koriste svoj ili unajmljeni brod, a odmaraju se u ruralnim sredinama uz jezera ili rijeke. Kako se navodi, nautički turizam je jedan od najunosnijih oblika turizma za turistički receptivnu zemlju (Luković, 2007).

Vjerski turizam – vjerski turizam je turizam potaknut religijom; turisti odlaze na putovanja da bi posjetili vjerska središta ili prisustvovali vjerskim obredima ili hodočastili (Hitrec, 2006). Jedan je od najstarijih oblika turizma uz zdravstveni.

Zdravstveni turizam – oblik vezan uz termo-mineralne izvore i toplice ili planinske i morske predjele. Osim klasičnih usluga smještaja i hrane ovdje se nude i medicinske usluge, a u svrhu liječenja ili jačanja fizičke spremnosti korisnika (Kušen, 2006). Mineralne vode i ljekovita blata koriste se kod jačanja i liječenja lokomotornog sustava, a recimo lječilišta uz more ili u planinama za liječenje bolesti dišnih puteva.

Gastronomski i vinski turizam – gastronomski turizam temelji se na ponudi hrane, posebno se tu ističu nacionalna ili regionalna i tradicionalna jela. Gastronomska ali i vinska ponuda u ruralnom području su značajne (Ružić, 2009). Gastro putovanja mogu biti višednevne ture u kojima se obilaze regije i isprobavaju specijaliteti iz gastronomske ponude određenog kraja. Uz dobru hranu neizostavan faktor je i dobro vino, pa su tako vinski i gastronomski turizam usko povezani. Vinski turizam za podlogu ima vinogorja gdje se mogu posjetiti vinarije ili vinogradi, festivali ili izložbe vina.

2.3. Obilježja općine Bedenica

Prvi spomeni imena Bedenice sežu od Bele IV. Arpadovića, odnosno njegove kraljevske potvrđnice iz studenog 1242. u kojoj on potvrđuje ispravu slavonskog bana, hercega Dionizija od Türja, o prodaji dijela zemlje roda braće Bratila i Jaka moravečkome županu

Abrahamu i njegovome bratu Nikoli (Feletar et. al., 2021). U toj ispravi se spominje potok *aquae Bedinice*. Župa Bedenica je prema zapisima osnovana već u 13. stoljeću, a bedenička župna crkva spominje se u kanonskim vizitacijama od 1445. godine. Sama crkva sagrađena je kao crkva tvrđavnog tipa, debelih zidova i gotičkih svodova, kojoj je na prijelazu 13. u 14. stoljeće dograđen kasnorenesansni zvonik. To jasno ukazuje da je Bedenica bila važna od najranijih vremena, a o tome svjedoče brojni drugi kulturno-povijesni zapisi i spomenici.

Slika 1. Panorama općine Bedenica

Izvor: <https://www.bedenica.hr/>

Pitomi brežuljci, brdsko-ravničarski reljef bogat prirodnim ljepotama, vidljivi na Slikama 1. i 2., bili su ključ razvoja poljoprivrede u ovom kraju, koja je bila okosnica gospodarstva kroz povijest pa sve do sredine 20. stoljeća. Danas je većina stanovnika zaposlena u realnom sektoru, a poljoprivredom se bavi tek mali dio. Općina Bedenica ima vrijedne stanovnike, a to potvrđuje i podatak Državnog zavoda za statistiku, da je stopa nezaposlenosti manja od 7%.

Turizam u Bedenici, može se reći, je tek u povojima. Prvenstveno je tu u povijesti bio u naznakama vjerski turizam, odnosno hodočašćenje u crkvu Svih svetih, dok se prije desetak godina počela održavati manifestacija „Bedenički dani“ koja je kulturnog, sportsko-rekreacijskog, eno-gastro i zabavnog sadržaja. Uslijed problema uzrokovanih pandemijom, manifestacija je trenutno ugašena. Osim toga, na području općine postoji nekoliko kuća za odmor.

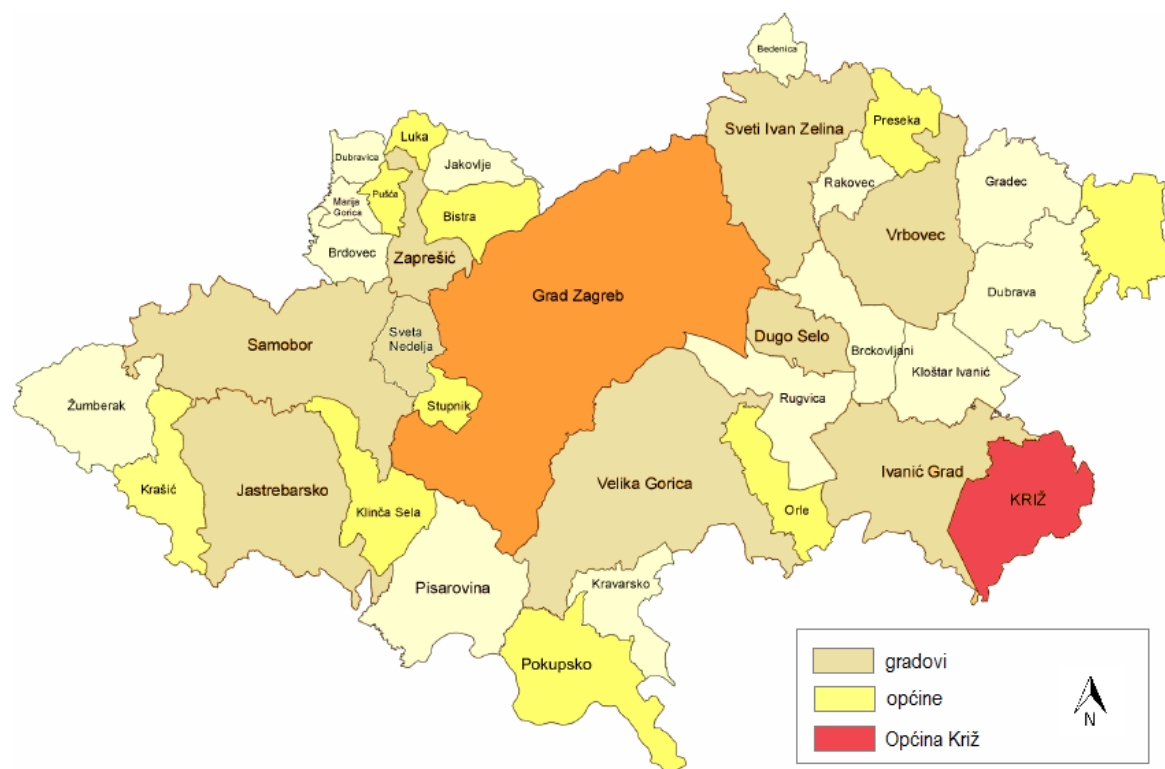
Slika 2. Pitomi brežuljkasto-ravničarski pejisaž općine Bedenica

Izvor: <https://www.bedenica.hr/>

2.3.1. Položaj i prirodna obilježja općine Bedenica

Općina Bedenica nalazi se na samom vrhu Zagrebačke županije (Slika 3.), na njezinoj najsjevernijoj točki, gdje se susreću tri županije: Zagrebačka, Varaždinska i Krapinsko-zagorska, te tri velike prirodno-geografske cjeline: Kalničko gorje na istoku, Ivanščica na sjeveru, te istočni završetak masiva Medvednice odnosno Zelinske gore. Ti povijesno-geografski čimbenici utjecali su na oblik i geološku formaciju krajolika, koji je blago-brežuljkastog izgleda, presijecan dolinama brojnih potoka i rječica. Cijeli bedenički reljef blago je nagnut od sjevera prema jugu, a najveći dio reljefa se nalazi na nadmorskoj visini između 100 i 200 metara. Pitomi pejisaž prema svojim klimatskim i hidrološkim prilikama sličan je onom u Križevcima, koji se kao najbliža točka mjerenja i koriste kao referenca.

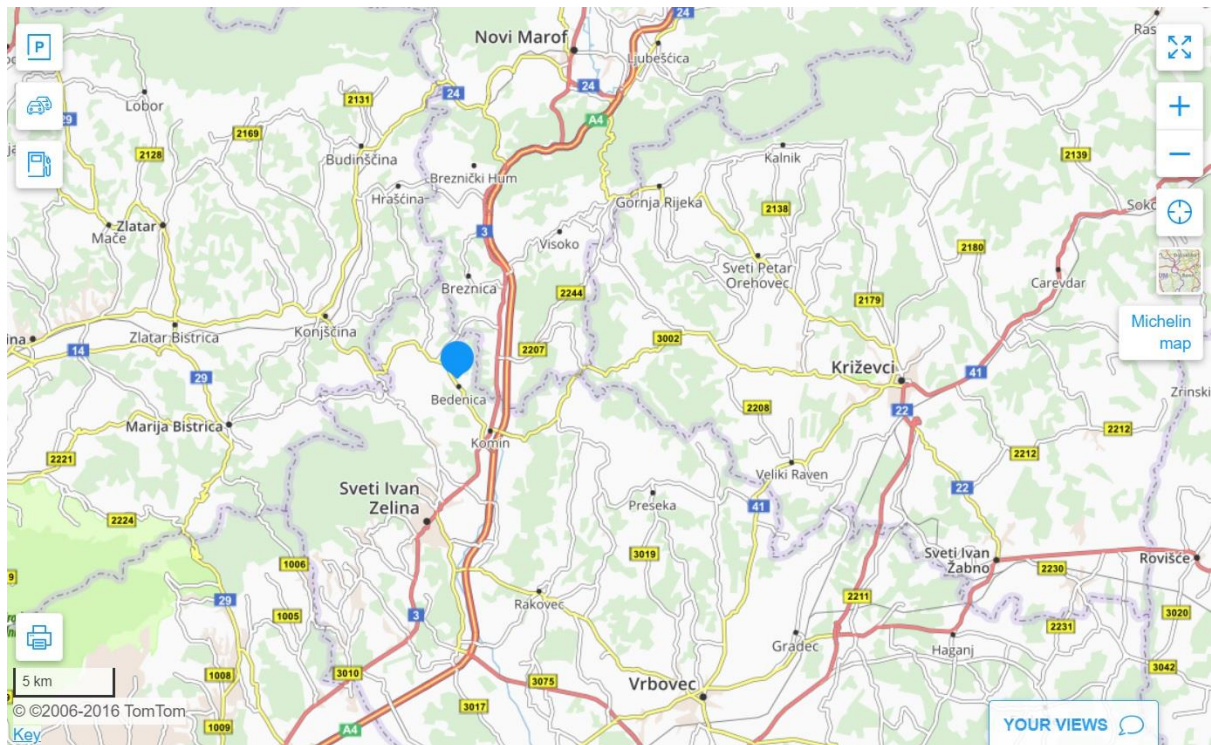
Općina Bedenica zauzima površinu od samo 21,72 km², odnosno 0,71% površine županije. Prema popisu stanovništva iz 2011. u općini je stanovalo 1432 stanovnika, što iznosi 0,45% od ukupnog broja stanovnika u županiji. Prosječna gustoća naseljenosti je 65 st/km², što je za 10 manje od hrvatskog prosjeka. Općina se sastoji od 6 naselja: Bedenica, Beloslavec, Bosna, Turkovčina, Omamno i Otrčkovec.

Slika 3. Karta općina i gradova – Grad Zagreb i Zagrebačka županija

Izvor: <http://www.opcina-kriz.hr/ok/o-krizu/>

Cestovni promet na području općine odvija se putem državnih, županijskih i lokalnih cesta. Državna cesta (D540) prolazi kroz općinu i svakako je važan faktor uspješnog razvoja općine (Slika 4.). Bedenica je nekad bila marginalizirana što se tiče svojeg smještaja i prometnog položaja, ali taj značaj je sve više rastao, pogotovo nakon prolaska autoceste Zagreb-Goričan u neposrednoj blizini (čvor Komin udaljen je 5 km), kada Bedenica postaje važna prometna spona. U neposrednoj blizini općine nalaze se Konjščina, Novi Marof, Sveti Ivan Zelina, Marija Bistrica, a veći gradovi poput Zagreba i Varaždina također su blizu, otprilike pola sata vožnje, odnosno 40 km. Općina održava i nerazvrstane ceste koje su važan faktor razvoja općine, te se trudi čim više takvih puteva i asfaltirati, da bi se svim stanovnicima omogućio jednak gospodarski napredak i kvaliteta života.

Slika 4. Prometni položaj općine Bedenica

Izvor: vlastiti arhiv – snimka zaslona internetske stranice Via Michelin

2.3.2. Gospodarstvo i stanovništvo

Na području općine Bedenica glavna grana gospodarstva bila je poljoprivreda. Zbog relativne blizine gradova Varaždina, a ponajprije Zagreba, čiji je utjecaj jačao kroz razvoj industrije, došlo je do deagrarizacije stanovništva, ali i već spomenutih pojava poput depopulacije i senilizacije. Prema podacima iz Prostornog plana uređenja općine Bedenica od ukupne poljoprivredne površine od 1226 ha, 775 ha se koristi kao oranice, 40 ha kao voćnjaci, 88 ha kao vinogradi, 273 ha kao livade i 50 ha kao pašnjaci. Poljoprivredom se prema riječima načelnika općine, danas bavi oko 20% stanovništva, i to prvenstveno kao dopunskom djelatnošću, dok isključivo od poljoprivrede živi desetak obitelji.

Na području općine aktivno je nekoliko srednje velikih poduzeća koja zapošljavaju velik broj lokalnog stanovništva. Prije svega to su Kudelić d.o.o. (Slika 5.), koje se bavi proizvodnjom, preradom i trgovinom mesa i mesnih proizvoda koje zapošljava 145 djelatnika.

Slika 5. Pogled iz zraka na poduzetničku zonu i tvornicu tvrtke Kudelić d.o.o.

Izvor: <http://www.invest-croatia-zg-county.com/opcine/bedenica/>

Nadalje BMD-STIL d.o.o., koja je jedna od vodećih maloprodajnih i veleprodajnih tvrtki u Republici Hrvatskoj kada se radi o građevinskom materijalu i njegovoj distribuciji u Europsku uniju i zemlje regije. Iz tvrtke BMD-STIL d.o.o. su se razvile sestrinske tvrtke BMD-LOG d.o.o. koja je preuzela prijevoznički dio posla, te BMD-AGRO d.o.o. koji je pokrenuo ekološku poljoprivrednu proizvodnju. Tvrtke iz grupacije BMD zapošljavaju danas više od 150 djelatnika. Uz njih, važno je spomenuti EURO-MILK d.o.o. (Slika 6.), mini mljekaru koja zapošljava 47 radnika i ima više od 160 kooperanata od kojih otkupljuje mlijeko iz šest okolnih županija.

Slika 6. Proizvodni pogon tvrtke Euromilk

Izvor: <https://www.euromilk.hr/o-nama/>

U ove tri tvrtke zaposleno je više od 30% radnog stanovništva općine Bedenica. Osim ove tri velike tvrtke, aktivno je još i nekoliko manjih tvrtki i dvadesetak obrta, među kojima su i tradicijski obrtnici – medičari i svjećari, odnosno licitari. Licitari Bičak vlasnice Ljerke Bičak Dragija su tradicijski obrt u trećoj generaciji, a bavi se proizvodnjom medenjaka, licitarskih srca, ukrasa i suvenira, gvirca, svijeća i lampiona. Obrt od 2009. ima znak „Obrt s tradicijom, a 2010. je dobio povelju UNESCO-a nematerijalne kulturne baštine za očuvanje tradicije izrade licitara (Slika 7.)

Slika 7. Licitarski proizvodi obrta Licitari Bičak

Izvor: https://www.instagram.com/licitari_bicak/

Kao što je već rečeno, ni općina Bedenica nije ostala imuna na demografske promjene, ponajprije je to bilo izraženo u drugoj polovici prošlog stoljeća pa do danas. To znači da je broj stanovnika u stalnom padu, pa je tako prema popisu iz 1953. na području općine bilo 2130 stanovnika, a prema zadnjem popisu DZS-a iz 2011. ima ih 1432. Prema riječima načelnika, taj broj je danas osjetno manji i kreće se oko 1350. Što se tiče dobno-spolne strukture, mladog stanovništva (do 14 godina) ima 16,3%, dok je starog (više od 65 godina) 23,9%, što znači da i dalje slijedi proces depopulacije, i to nikako nije dobro, a trend je sličan i u cijeloj Zagrebačkoj županiji. Obrazovna struktura je nešto lošija od one u županiji, pa je tako oko 44% stanovnika bilo samo sa završenom osnovnom školom, dok je primjerice onih sa završenim fakultetima ili više bilo samo 0,3%. U općini djeluje osnovna škola, koja je 2017. proširena i osuvremenjena, te se nastava u svih 8 razreda odvija u jednoj smjeni. Danas

školu pohađa 157 učenika. U tijeku je izgradnja školske sportske dvorane, koja će svakako poboljšati kvalitetu nastave i omogućiti brojne izvannastavne i sportske aktivnosti, ali i održavanje drugih manifestacija kulturnog karaktera. Dječji vrtić na području općine još ne djeluje, no u fazi je projektiranja, a do njegove izgradnje, trebala bi profunkcionirati igraonica, koja će biti smještena u zgradi stare škole, koja je u procesu obnove i financira se sredstvima Ministarstva poljoprivrede, odnosno pomoću EU fondova koji pomažu ruralni razvoj.

2.3.3. Udruge i ostali kulturno-društveni sadržaji na području općine

Na području općine Bedenica djeluje nekoliko udruga koje svojim djelovanjem obogaćuju sliku društvenog i kulturnog života općine.

2.3.3.1. *Kulturno-umjetničko društvo Danica Bedenica*

Društvo ima gotovo stoljetnu tradiciju i jedno je od glavnih središta kulturnog i društvenog života. KUD Danica je osnovan 2001. godine, koji je nastavio rad Prosvjetno-pjevačkog društva Danica osnovanog još davne 1935. godine. Voditelj tadašnjeg društva bio je učitelj Franjo Novak, koji je ujedno bio i orguljaš u crkvi. Njegovom iznenadnom smrću 1946. društvo prestaje s radom i do 2001. svi pokušaji obnavljanja društva bili su bezuspješni. Danas u društvu djeluje 100-njak članova s područja općine i okolice, a društvo ima tamburašku, folklornu, i dramsku sekciju, a poseban ponos društva su članovi malog folklora. Od osnutka do danas KUD je sudjelovao na brojnim gostovanjima u državi i inozemstvu, posebice je važna za istaknuti suradnja s hrvatskom nacionalnom manjinom – Gradišćanskim Hrvatima (Slika 8), s kojima su se razmijenila gostovanja. Poseban doživljaj za članove KUD-a bila je misa na starom gradišćanskom hrvatskom jeziku. Osim folklorne sekcije, zapažene nastupe na smotrama kazališta ima i dramska sekcija, koja uredno osvaja nagrade na istim. Također, organiziraju večeri kazališta, gdje ugošćuju druge amatere i nastupaju pred domaćom publikom.

Slika 8. Gostovanje KUD-a Danica u Gradišću u Austriji

Izvor: vlastiti arhiv

2.3.3.2. NK Strmec Bedenica

Nogometni klub Strmec osnovan je 1981. godine i od tada do danas su kroz njegove kategorije od najmlađih prstića i limača pa sve do veterana prošli brojni sportaši i oni željni nogometa i rekreacije, kao i brojni ugledni protivnici, od kojih je jedan od najpoznatiji bio i zagrebački GNK Dinamo (Slika 9). Prema riječima sadašnjeg predsjednika, najveći uspjeh kluba bio je ulazak u 3. HNL, a trenutno se klub natječe u Jedinствenoj županijskoj nogometnoj ligi sa stabilnim rezultatima. Klub posjeduje solidnu infrastrukturu – kvalitetno drenirano travnato igralište s natkrivenom tribinom, te klupske prostorije. U razgovoru s načelnikom općine doznaje se da je u tijeku izrada projektne dokumentacije za izgradnju stadiona s dodatna dva igrališta s umjetnom i prirodnom travom. Stadion bi trebao imati kapacitet gledališta od oko 600 mjesta, sa svim pratećim prostorima, atletskom stazom i rasvjetom. „Ovo je svakako projekt koji stanovnici općine zaslužuju, a nadamo se da će ova inicijativa pasti na plodno tlo i uz pomoć EU fondova uskoro biti provedena“, kaže načelnik.

Slika 9. Slika s prijateljske utakmice protiv GNK Dinama Zagreb

Izvor: <https://prigorje.hr/sport/item/443-prijateljski-susret-nk-strmec-i-gnk-dinamo-zavrrio-izjednaceno/>

2.3.3.3. Ostale udruge na području općine

Udruga umirovljenika osnovana je 2009. a kao glavnu zadaću ističu brigu u umirovljenicima, kojih na području općine ima sve više. U udruzi organiziraju više oblika zanimanja za svojih više od 100 članova, a najznačajniji je rad pjevačkog zbora. Članovi redovito sudjeluju na raznim susretima i sportskim natjecanjima gdje polučuju dobre i zapažene rezultate.

Na području općine djeluje još nekoliko udruga, a među njima valjda istaknuti dvije koje promiču sport i rekreaciju. Prva od njih je Moto klub Bedenica, koji je osnovan 2016. godine, od strane nekoliko entuzijasta. Od tada pa do danas klub raste, uređena je motocross staza Borje u dužini od 1250 metara, koja je kod posljednje promjene prostornog plana preinačena u sportsko-rekreativnu zonu. Prilikom preuređenja staze 2020., pokraj staze uređen je i park sa dječjim igralištem.

Osim MK Bedenica, u sport i rekreaciju puno ulaže i Društvo za sport i rekreaciju Crna mačka, osnovano od strane obitelji Mahnet koja je vlasnik istoimenog caffe bara. Napravljen je sportski teren, prvenstveno namijenjen za mali nogomet sa umjetnom travom i natkriven

grijanim balonom, te je u neposrednoj blizini izgrađen objekt u kojem se nalazi teretana (Slika 10.), fitness, sauna i salon za masažu, a planira se i otvorenje centra za fizikalnu terapiju.

Slika 10. Teretana u sklopu sportsko-rekreacijskog centra DSR Crna Mačka

Izvor: <https://www.facebook.com/DSR-Crna-ma%C4%8Dka-113191666767228/>

Uz ove, na području općine aktivna je i udruga vinara i vinogradara Sesvečina, s ciljem okupljanja vinara i vinogradara, te promocijom njihovih vina uz sudjelovanje na izložbama i raznim manifestacijama. Članovi udruge mogu se pohvaliti i prestižnim priznanjima, a najviše se ističu ona vinarije Prigora (slika 11.), koja je osvojila nagrade na jednoj od

najprestižnijih svjetskih izložbi vina – Decanter World Awards, kao i na International World Challengeu.

Na području općine također djeluje i Lovačko društvo „Fazan“ Bedenica, koje svojim nesebičnim radom pomaže očuvanju bioraznolikosti u bedeničkim šumama, kao i svojim ekološkim angažmanom očistiti šume ako se u njima nađe otpad koji tamo ne pripada.

Važno je također spomenuti dobrovoljna vatrogasna društva i tradiciju vatrogastva u općini. Svako od 6 naselja ima svoj DVD, a najstarije je ono u naselju Bedenica, koje datira još od 1914. godine, a ujedno je i bilo temelj osnutka Vatrogasne zajednice Općine Bedenica 2006. godine. VZO raspolaže sa 3 vozila od kojih je jedno navalno, a trenutno je prema kazivanju načelnika u tijeku proširenje vatrogasnog spremišta, gdje će se stvoriti još bolji uvjeti za rad uz želju da imaju čim manje intervencija.

Slika 11. Vina vinarije Prigora

Izvor: <https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/uspjeh-prigore-na-decanter-world-wine-awardsu-3579830>

3. IZVORI PODATAKA I METODE RADA

Pri izradi ovog završnog rada korišteni su primarni i sekundarni izvori podataka koji se odnose na potencijale razvoja ruralnog turizma u općini Bedenica. U obliku sekundarnih izvora podataka korišteni su brojni izvori stručne i znanstvene literature iz područja turizma, ekonomije, i drugih srodnih grana bio-tehničkih znanosti u obliku knjiga, radova, članaka, internetskih stranica, kao i Prostorni plan uređenja Općine Bedenica, te Strategija razvoja Općine Bedenica za razdoblje 2015.-2020. Najviše je korištena knjiga Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno iz znanstvene edicije Instituta za turizam, te znanstveno povijesna monografija Bedenica – na vrhu Zagrebačke županije.

Kod prikupljanja primarnih podataka korištena je metoda intervjua, kojom su prikupljeni podatci od vlasnika objekata, gosp. Slavka Cvrle, koji je ujedno i načelnik Općine Bedenica, pa je stoga dao intervju kao predstavnik vlasti jedinice lokalne samouprave, te s gosp. Draženom Bedekovićem, privatnim poduzetnikom, vinarom, te predsjednikom NK Strmec. Intervjui su obavljani u njihovim objektima za ruralni turizam uz obiliske, a transkript intervjua nalazi se u prilogu. Intervju je važna istraživačka metoda u empirijskoj sociologiji. Intervjui mogu biti ili formalni, ako postoji strukturirani obrazac, ili neformalni, kad intervjuist može slijediti ono što intervjuirana osoba u razgovoru naglašava. Intervjui nam mogu pružiti kvantitativne i kvalitativne podatke (Abercombie et. al., 2008). U ovom slučaju su provedeni formalni intervjui u svibnju 2021. godine s ciljem prikupljanja detaljnih informacija o trenutnom stanju, kao i budućim planovima vlasnika objekata ali i lokalne samouprave, a vezano za razvoj turističkih djelatnosti i ponude.

Provedena je i metoda SWOT analize kojom se preispituju snage (S – strengths), slabosti (W – weaknesses), prilike (O – opportunities), te prijetnje (T – threats), po kojima i nosi ime. SWOT analiza je temeljna kvalitativna analitička metoda koja se može koristiti za oblikovanje strategije na svim razinama, a podrazumijeva pažljivu analizu čimbenika interne i eksterne okoline (Rupčić, 2018). U ovom radu SWOT analiza je korištena u svrhu prikazivanja trenutnih i budućih aspekata odnosno potencijala, koji predstavljaju snage kao temelj konkurentskih prednosti, i slabosti kao razlog njihovog mogućeg gubitka (interni faktori), ali i prilika i prijetnji pri razvoju ruralnog turizma u općini Bedenica. (eksterni faktori).

I zaključno, svi navedeni podatci su metodama analize i sinteze objedinjeni u ovom završnom radu. Najviše informacija dobiveno je intervjuima sa sugovornicima.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Općina Bedenica raspolaže turističkim potencijalima, kulturnom materijalnom i nematerijalnom baštinom, dakle postoje brojni resursi prirodnog ili antropogenog karaktera, koji su dobar preduvjet za njegov razvoj. Posljednjih godina uspostavljena je suradnja s Turističkom zajednicom grada Sveti Ivan Zelina, kao subjektom koji bi mogao pomoći razvoju turizma na području općine, jer Sveti Ivan Zelina ima razvijeniju turističku ponudu od Bedenice, a Zelina je grad kojem Bedenica gravitira kao najbližem središtu.

Iako je Bedenica tradicionalno poljoprivredni i industrijski kraj, podigla se svijest o mogućnostima koje se pružaju u turizmu. Turizam, dakle, na području općine nije razvijen, ali faktori kao što su povoljna klima, pitom i nadasve očuvan krajobraz, svakako doprinose mogućnostima razvoja, poglavito ruralnog turizma u Bedenici.

Prema podacima iz Strategije razvoja Općine (Strategija razvoja Općine Bedenica za razdoblje 2015.-2020., 2015) turizam Općine u najvećem dijelu se temelji na jednodnevnim turistima, koji u sklopu vlastitih aranžmana, dolaze na izlet u kojem obilaze prirodnu i kulturnu baštinu ili manifestacije u organizaciji Općine.

4.1. Oblici ruralnog turizma u općini Bedenica

4.1.1. Kulturno-povijesni turizam – Bedenički dani

Najznačajnija manifestacija koja je spoj kulturnih, umjetničkih, sportskih, vjerskih, zabavnih i drugih događanja koja se održavaju uoči dana Sv. Vida, kada je i župsko proštenje. Ova manifestacija održava se i u povodu dana općine 15. lipnja, koji je izvorno bio u studenom. Udruga umirovljenika Bedenice organizira prigodni program sa pokaznim radionicama „Tak su delali naši stari“, gdje se izrađuju tradicionalni ukrasi od slame i krep papira, ručno se mijesi kruh i peče u krušnoj peći i slično. Kulturno-umjetničko društvo Danica također ima prigodni kulturni program, gdje se održava smotra folklor, odnosno nošnji i plesova uz prigodni program i gostovanja raznih kulturno-umjetničkih društava i gostiju iz Hrvatske i inozemstva. Program traje tri dana, a svaki dan završava nastupima estradnih izvođača koji su i vrhunac posjećenosti.

4.1.2. Sportsko-rekreacijski turizam – motocross utrka

Osim Bedeničkih dana, Bedenica je u posljednjih nekoliko godina postala poznata i po međunarodnoj motocross utrci prvenstva Hrvatske i Zagorja (Slika 12.) koja se održava u organizaciji Moto kluba Bedenica, a čiji je član, Filip Vragotuk, prvak Hrvatske u klasi MX2

iz 2018. godine. Utrka je svake godine privlačila preko 120 natjecatelja iz više zemalja u okruženju, a bila je posjećena sa preko 3000 gledatelja. Kao i sva sportska natjecanja, pandemija izazvana virusom COVID-19, obustavila je i ovu utrku prošle godine, no ove godine će utrka opet biti održana.

Slika 12. Motocross staza Borje

Izvor: <https://www.facebook.com/search/top?q=motocross%20staza%20%22borje%22%20bedenica>

Promicanju sporta i rekreacije doprinose svojim radom i nogometni klub Strmec, kao i Društvo za sport i rekreaciju Crna mačka organizacijom sportskih takmičenja koja redovno privlače brojne poklonike sporta i rekreacije.

4.1.3. Agroturizam – kuće za odmor

Na području općine početkom 2021. godine bile su četiri kuće za odmor visoke kategorije. U razgovoru s poduzetnikom, gosp. Draženom Bedekovićem, koji je ujedno i vlasnik jedne od kuća, saznaje se da je popunjenost zasada bila dobra i prema svemu sudeći 2021. bi trebala biti i bolja. Kuće su tradicionalne, drvene gradnje, te su restaurirane i uređene u skladu sa svim potrebama modernog turista, a da se pri tom nije narušio tradicionalni duh. Od sadržaja kojima kuće raspolažu, osim klasičnih smještajnih kapaciteta, tu su bazen, hidromasažna kada, sauna, i brojni drugi moderni sadržaji, koji podižu razinu udobnosti i kategoriju kuće. Kako ističe načelnik, nedostatak je dovoljna povezanost i organiziranost sa

lokalnim OPG-ima, odnosno nepostojanje ugostiteljskog sadržaja s domaćim jelima, koja bi podigla razinu ponude u općini.

4.1.3.1. Kuća za odmor „Green silence“

„Zamislite mjesto na kojem je tišina najglasnija, a priroda očarava. Mjesto na kojem će Vas, uz malo sreće, svojim glasanjem pozdraviti srne, a svojim hukom sove i prepustiti Vas uživanju u miru. To je Green silence.“, tako o svojoj kući za odmor kaže njen vlasnik. Ova tradicijska drvena kuća je napravljena na brežuljku na osami, udaljena od buke i vreve i osigurava diskreciju i mogućnosti uživanja u čarima prirode. Gostima je na raspolaganju cijela kuća, maksimalno u njoj može boraviti 9 gostiju, a u kući imaju sve komoditete koji su potrebni za ugodan boravak, što je i vidljivo i na Slici 13.

Slika 13. Kuća za odmor „Green silence“

Izvor: <https://www.visitzelina.hr/ruralna-kuca-za-odmor-green-silence>

4.1.3.2. Seoski turizam „Prigora“

Istoimena vinarija vlasnika poduzetnika gosp. Dražena Bedekovića ima kuću za odmor (Slika 14.) na raspolaganju je gostima 365 dana u godini. Kapaciteta je smještaja 8 odraslih ljudi u 4 spavaće sobe. Višu kategoriju ovog objekta osiguravaju i bazen, hidromasažna kada te sauna, koji gostima pružaju i mogućnosti wellness opuštanja.

Slika 14. Seoski turizam Prigora

Izvor: <https://www.visitzelina.hr/seoski-turizam-prigora>

4.1.3.3. Ostali objekti

Na području općine nalaze se još dvije ruralne kuće za odmor (Slika 15.). Prva je u sklopu vinarije obitelji Tuković, ruralna kuća za odmor „Klet Tuković“, građena je u tradicionalnom stilu od drveta i raspolaže sadržajima za smještaj 8 gostiju, ili organizaciju evenata i domjenaka za 40-ak gostiju. Druga kuća je kuća za odmor „Tilia“ u vlasništvu obitelji Kuzman, raspolaže uz sve uobičajene sadržaje grijanim bazenom te saunom za potpuno uživanje 8 gostiju.

Slika 15. Ostali objekti za odmor – gornja slika - klet Tuković, donja slika - kuća Tilia

Izvor: <https://www.visitzelina.hr/ruralna-kuca-za-odmor-klet-tukovic>, <https://www.visitzelina.hr/kuca-za-odmor-tilia>

4.1.4. Vinski turizam – vinarija Prigora

Vina Prigora iz Bedenice čine osnovni brend i liniju vina iz ekološki uzgojenih vinograda, kaže vlasnik Bedeković. Berba se obavlja ručno, u njegovanju vina koristi se suvremena tehnologija, ali isto tako vinarija je lansirala liniju vina ZERO PLUS, koja su proizvedena na 100% prirodan način. Vinarija je smještena na brežuljku, okružena vlastitim vinogradima, a uz boravak u kući za odmor, moguće je organizirati i druženja ili domjenke uz degustaciju u vinariji, te kušanje nekih specijaliteta bedeničkog kraja.

4.2. Mogućnosti razvoja turizma u općini Bedenica kroz SWOT analizu

U sljedećoj tablici biti će prikazani navedeni atributi u pogledu postojećih i budućih potencijala za bavljenje ruralnim turizmom na području općine Bedenica.

Tablica 1. SWOT Analiza mogućnosti za razvoj turizma u općini Bedenica

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - očuvan krajolik i netaknuta priroda - povoljna klima - geografski položaj općine i prometni položaj općine na tromeđi županija - blizina vjerskog nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke - puno cesta i puteva sa smanjenim intenzitetom prometa - kulturno-povijesni spomenici i manifestacije u blizini - folklorna i tradicijska baština - tradicijski obrti 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljno smještajnih kapaciteta - nepostojanje ugostiteljske, ponajprije gastronomske ponude - neobrazovanost i nedostatak kadrova u turizmu - socio-demografski problemi sela – deagrarijacija, depopulacija, senilizacija - nezainteresiranost mladih za bavljenje poljoprivredom - rascjepkanost i sve veća zapuštenost poljoprivrednih obradivih površina - nepostojanje i neadekvatna interpretacija biciklističkih i pješačkih staza
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - mogućnost razvoja ruralnog turizma na seoskim gospodarstvima - razvoj vinskog turizma - razvoj sportsko-rekreacijskog turizma, posebice pješačenja i cikloturizma - razvoj lovnog turizma - mogućnost korištenja fondova EU - razvoj i povećanje poljoprivredne proizvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljan interes za ulaganja u ruralno-turističke objekte - modernizacija sela (napuštanje tradicije i običaja) - socio-demografski problemi sela – deagrarijacija, depopulacija, senilizacija - doseljavanje i razvoj industrije

Izvor: vlastita izrada

Temelj snaga bedeničkog kraja je ponajprije u očuvanom okolišu, šumskim i livadnim predjelima koji su gotovo netaknuti i u kojima se u svako doba dana mogu vidjeti divlje životinje poput srne ili zeca. Povoljna klima je preduvjet za razvoj poljoprivredne proizvodnje, a zbog malih parcela svakako bi to trebala u što većoj mjeri biti voćarska ili vinogradarska proizvodnja. Osim povoljne klime, povoljna je i geoprometna pozicija

općine. Uz očuvan krajolik i prirodu, to je svakako glavni adut u razvoju turizma. Pola sata vožnje od Zagreba ili Varaždina, odnosno udaljenost od nekakvih 40-ak kilometara, idealna su prilika za brzi bijeg iz užurbane gradske vreve u pitomi zeleni brežuljkasti kraj. Osim toga, u blizini se nalazi nacionalno marijansko svetište Majke Božje Bistričke, koje svakako privlači vjerske turiste iz cijele Hrvatske i šire, a Bedenica bi tu mogla iskoristiti potencijal kroz recimo vid tranzitnog turizma. U susjednom gradu Sv. I. Zelini, nalaze se ruševine starog Zelingrada, održavaju se brojne kulturno-povijesne manifestacije poput Viteških ili Svetoivanjskih dana, koje također pružaju potencijal i za Bedenicu jer privlače puno gostiju iz raznih krajeva lijepe naše. Svakako vrijedi istaknuti spomenik Hraščinskom meteoritu – Zagrebačko željezo ili Hrašaćinski meteorit pao je 26. svibnja 1751, a to je prvi pad neke izvanzemaljske materije u svijetu koji je detaljno i službeno dokumentiran. Tog su dana pala dva meteorita, a veći težine 39,76 kg danas se čuva u Prirodoslovnom muzeju u Beču. Osim toga valja istaknuti i ostatke dvorca odnosno starog grada Bisaga, koji je bio jedno vrijeme u vlasništvu obitelji Drašković, ostatke utvrde u Konjščini, itd.

S druge strane, postoje i brojne slabosti, a za istaknuti su svakako nedostatak smještajnih kapaciteta i nepostojanje objekta koji nudi domaće gastronomske specijaliteta. Zapravo na području općine nema nikakvog restorana i ne može se pojesti nikakav obrok (osim već navedeno, prema dogovoru u vinariji Prigora). To su svakako otegotne okolnosti za razvoj turizma, i potreba je za takvim jednim objektom neizmijerna. Tome svakako doprinose i nezainteresiranost mladih za bavljenje poljoprivredom, a samim time i ruralnim turizmom, i neobrazovanost stanovništva. Postoji interes kod pojedinaca za razvojem turizma, ali veliki problem u tome im predstavlja nedostatak znanja i vještina potrebnih za taj posao. Sve je više zapuštenih površina koje se zbog starenja poljoprivrednog stanovništva i napuštanja poljoprivredne proizvodnje više ne obrađuju, a nasljednici ne žele te parcele dati u najam ili prodati. S obzirom na dobro znani problem veličine parcela, to svakako loše utječe na potencijale razvoja poljoprivrede.

Prilike za razvoj su brojne, prije svega kroz dodatni razvoj seoskih gospodarstava i njihovo okretanje turizmu. To je prepoznato od strane brojnih vlasnika objekata koji su preuređeni u objekte za ruralni turizam. Prema podacima kojima raspolaže TZG Sv. I. Zelina, a koji su dostupni na stranicama DZS-a, u razdoblju od 2016.-2020. bilježi se rast broja postelja, ali i turističkih dolazaka i noćenja na području Grada Sv. I. Zeline, a što je vidljivo u Tablici 2. i Grafikonima 1 i 2. Što se tiče podataka za Bedenicu, prema podacima DZS-a prvi kapaciteti se pojavljuju tek 2018., kada su na raspolaganju dvije postelje a 2020. je to 11 stalnih postelja, bez pomoćnih. Što se tiče broja dolazaka i noćenja, za Bedenicu nema

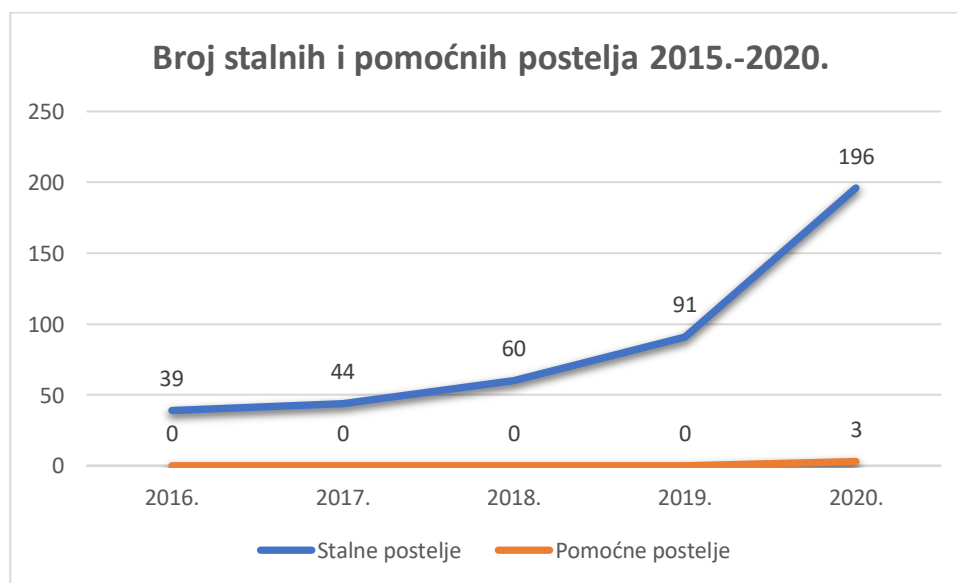
statističkih podataka, dok su za Zelinu prvi dostupni za 2018. kada je ostvareno ukupno 498 dolazaka i 940 noćenja, a 2020. bez obzira na pandemiju, ostvarena su ukupno 594 dolaska i 1741 noćenje. Biti će interesantno usporediti ove podatke s onima za 2021. kada postanu dostupni. Što se pak tiče udjela domaćih i stranih gostiju, vidljivo je da strani gosti čine većinu, a taj postotak je posebno bio značajan prošle godine. U razgovoru s vlasnicima objekata u Bedenici doznaje se da se polako stječe baza „lojalnih“ gostiju, odnosno onih koji se svake godine vraćaju, a to su većinom strani turisti na putovanju s ili prema Jadranu.

Tablica 2. Prikaz broja postelja, dolazaka i ostvarenih noćenja na području Grada Sv. I. Zelina u razdoblju od 2016. do 2020. godine

Godina	Postelje		Dolasci			Noćenja		
	Stalne	Pomoćne	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti
2016.	39	0	-	-	-	-	-	-
2017.	44	0	-	-	-	-	-	-
2018.	60	0	498	245	253	940	357	583
2019.	91	0	784	384	400	1502	504	998
2020.	196	3	594	339	255	1741	563	1178

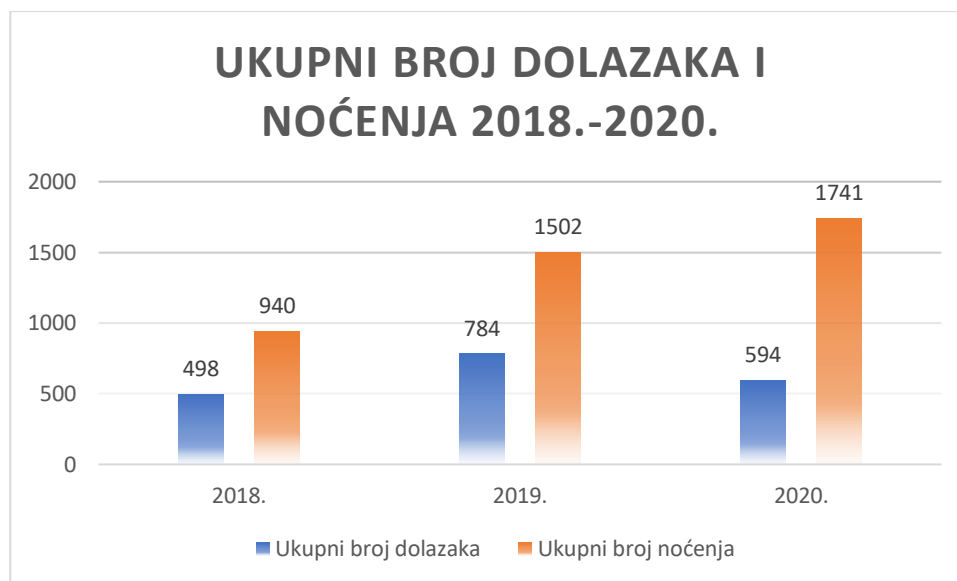
Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistička izvješća – turizam

Grafikon 1. Prikaz rasta broja stalnih i pomoćnih postelja na području Grada Sv. I. Zelina u razdoblju od 2016. do 2020. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistička izvješća – turizam

Grafikon 2. Prikaz ukupnog broja dolazaka i noćenja na području Grada Sv. I. Zelina u razdoblju od 2018. do 2020. godine

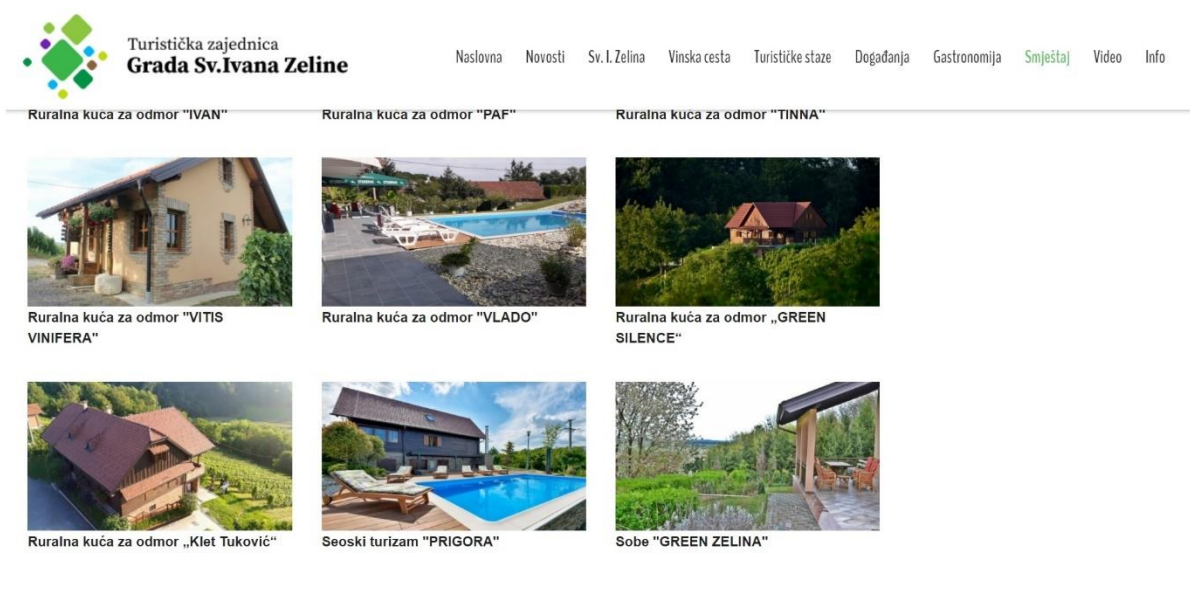
Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistička izvješća – turizam

Kao što je već rečeno, uz navedene prilike, svakako jedna važna se nudi kroz razne poticaje i sredstva iz fondova EU, poput onih za poticanje mladih poljoprivrednika, ili razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na OPG-ima. Uz ta bespovratna sredstva svakako se može potaknuti rast i razvoj poljoprivredne proizvodnje i povećanje konkurentnosti na domaćem i inozemnom tržištu. Uz već navedene resurse, oni prirodni svakako pogoduju razvoju ponajprije cikloturizma, a uz bicikliranje po zelenim bregima bedeničkog kraja, jedan od vida aktivnosti je i šetnja, odnosno pješačenje. Svakako kamen spoticanja je to, što staze nisu označene i to je sigurno jedan od prvih koraka koje treba napraviti u razvoju tih vidova turizma. Osim toga, postoji i potencijal za razvoj lovnog turizma, odnosno organizacija sportskih natjecanja u primjerice gađanju glinenih golubova ili slično.

Od prijetnji, svakako se izdvajaju dva faktora, a to su potencijalno onečišćenje okoliša kroz razvoj industrije, te nezainteresiranost lokalnog stanovništva za ulaganja u smislu turizma i bavljenje istim. To je djelomično i zbog već navedenih faktora poput neobrazovanosti i gubljenja interesa općenito za bavljenje poljoprivredom. Svakako, prijetnja su i nova vremena, odnosno modernizacija sela. Život na selu poprima sve više karakteristika urbanog, i postoje realne prijetnje da se neki tradicionalni vidovi života ili aktivnosti potpuno zaborave. Mnoga zanimanja su već izumrla, a Bedenica ima srećom još uvijek nekoliko obitelji koje održavaju tradiciju medicinarstva, što svakako treba posebno istaknuti i pohvaliti, a ponajprije pomoći očuvati.

4.3. Budućnost turizma u Bedenici

Prema riječima načelnika, on sam i članovi općinskog vijeća, dobro su upoznati s trenutnom situacijom oko turizma u Bedenici, ali i mogućnostima za budućnost. Stoga su u suradnji s Turističkom zajednicom Sv. I. Zeline pokrenuli projekt „Explore Bedenica“. Njegova misija je trasiranje, ucrtavanje i označavanje cjelovite mreže biciklističkih turističko-rekreativnih staza u općini. Za sada je u planu pet ruta, koje bi trebale počinjati i završavati u Bedenici, a povezivale bi već navedene kulturne i povijesne znamenitosti iz obližnjih mjesta u trima županijama. Time bi se Bedenica svakako istaknula i brendirala kao cikloturistička destinacija. U sklopu projekta planira se i gradnja odmorišta i vidikovca, gdje će biti moguće ostaviti automobil i napraviti pauzu nakon vožnje, a u vezi s tim, valjalo bi omogućiti kvalitetnu turističku ponudu tokom cijele godine. Po završetku projekta „Explore Bedenica“ krenula bi sljedeća faza, a to bi bio „Experience Bedenica“, odnosno „iskusi Bedenicu“. Time je započeto stvaranje destinacije Bedenica, kako kaže načelnik. Također u planu je izrada projekta „Walk & bike“ gdje bi se obilježile postojeće šumske staze, postavile info table o lokalnoj flori i fauni, te uredile brdsko-biciklističke staze. Osim ovih projekata, važno je da se nastavlja trend obnavljanja i otvaranja ruralnih kuća za odmor, kako bi se povećali smještajni kapaciteti na području općine. Tu svoj obol daje i već nekoliko puta spomenuta Turistička zajednica Grada Sveti Ivan Zelina koja na svojim internetskim stranicama uz objekte koji su na području grada, također promovira i objekte s područja općine Bedenica (Slika 16.)

Slika 16. Stranice TZG Sv. I. Zelina

Izvor: vlastiti arhiv – snimka zaslona internetske stranice TZG Sv. I. Zelina

Svakako, karika koja nedostaje je jedan ugostiteljski objekt, a kako se doznaje iz drugog intervjua s vlasnikom vinarije Prigora, i to je u planu jednog dana – ponovno otvaranje restorana u sklopu vinarije Prigora. Oni su već pokušali s tim, ali nisu naišli na plodno tlo, pa su zbog nepovoljnih rezultata poslovanja bili prisiljeni promijeniti koncept. Danas nude usluge organizacije domjenaka i drugih sličnih događaja u svojoj kući za odmor, ali samo uz najavu, dok je ostatak vremena kuća na raspolaganju turistima sa svim svojim modernim sadržajima. Također, kako su u Prigori ponosni na ekologiju i tradiciju, u intervjuu su istaknuti tradicijski običaji vezani za radove u vinogradu. To su postavljanje „klopoteca“³ na blagdan Sv. Bartola (24. kolovoz), krštenje mošta u vino na blagdan Sv. Martina, tzv. „Martinje“ (11. studeni), te početak radova i rezidbe u vinogradu na „Vincekovo“ (22. siječnja). Na te dane se u Prigori obavezno organizirala veselica uz tamburaše, kako se običaji ne bi zatrli i kako bi se tradicija nastavila i očuvala. Turistička zajednica grada Sv. I. Zelina je te, ali i još neke druge običaje podigla na viši nivo, pretvorila ih u manifestacije javnog karaktera, koje svake godine privlače sve više zainteresiranih posjetitelja.

³ Klopotec - drveni mehanički uređaj, sličan vjetrenjači. Koristi se za plašenje ptica u vinogradima te je dio vinogradarske tradicije Slovenije, Austrije i Hrvatske te jedan od simbola Slovenije i Štajerske

5. ZAKLJUČAK

Republika Hrvatska je zemlja brojnih prirodnih ljepota i zbog toga se davnih dana okrenula turizmu. Bogatstvo očuvane prirode i krajolika i suvremene potrebe turista, dovele su do toga da se u ruralnim krajevima uz sve navedene negativne procese, događaju i neke pozitivne promjene – obnavljaju se stare i zapuštene kuće i imanja, i prenamjenjuju se u seoska izletišta, agroturizme, pa čak i male obiteljske hotele. Rast zanimanja za ruralni turizam svakako pospješuju i programi za ruralni razvoj kroz koje se potiče bavljenje tom djelatnošću. Naravno, važno je da se pri tome ne zaboravi održivo promišljati, i da se minimalno intervenira u ruralni prostor kako bi se sačuvala njegova izvornost, upravo jedna od osnova za bavljenje ruralnim turizmom. Izvorni primjeri toga u općini Bedenica su ruralna kuća za odmor „Green silence“, kao i vinarija „Prigora“, koji su uklopili moderne potrebe turizma, pozitivno djelujući na lokalnu zajednicu stvaranjem dodatne ekonomske vrijednosti i radnih mjesta, uz minimalan utjecaj na ruralnu sredinu i krajolik. Suvremeni način života prepun je stresa i žurbe, a upravo boravak u očuvanoj prirodi, zelenilu, buđenje uz cvrkut ptica, konzumiranje zdrave i ekološke hrane postaju glavna atrakcija za modernog turista.

Općina Bedenica ponajprije zbog tog očuvanog krajolika, ali i drugih pogodnosti poput geografskog položaja i prometne povezanosti ispunjava dobre uvjete za bavljenje ruralnim turizmom. Prije svega to su sportsko-rekreacijski turizam, pogotovo biciklistički, zatim gastro-eno-turizam, ali i drugi vidovi ruralnog turizma poput lovnog ili kulturnog turizma. Za ostvarivanje još boljih rezultata, iznimno je važno ulagati u usavršavanje kadrova koji se već bave turizmom, kao i edukaciju mladih kako bi ih se motiviralo na bavljenje turizmom. Također, potrebna su daljnja ulaganja u širenje turističke ponude, umrežavanje lokalnih proizvođača tj. OPG-ova s iznajmljivačima, te obogaćivanje gastro i enološke ponude, svakako su važni koraci u razvoju turizma u općini.

Naravno, pandemija izazvana COVID-19 virusom preokrenula je gospodarstvo i ekonomiju naglavačke, a pošteđen nije ostao ni turizam. Zapravo, uslužne djelatnosti su iznijele možda i najveći teret na svojim leđima u ekonomskom smislu, i pandemija je razotkrila sve ranjivosti uslužnog sektora. Kulturne i sportske manifestacije su otkazane, ali ruralne kuće za odmor bile su i dalje popunjene. Boravak u takvim objektima zapravo je postao još traženiji.

Zbog svih navedenih resursa kojima općina Bedenica raspolaže, može se zaključiti da potencijali za razvoj turizma, pogotovo njegovih ruralnih oblika, postoje. Ulaganje u turizam predstavlja dobru investiciju, a ona pak razvoj i svijetlu budućnost života u Bedenici.

6. LITERATURA

1. Abercombie, N., Hill, S., Turner, B.S. (2008): Rječnik sociologije, Zagreb, Jesenski i Turk.
2. Baćac, R., (2011.): Priručnik za bavljenje seoskim turizmom, Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, Zagreb,
3. Demonja, D., Ružić, P (2010): Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse, Meridijani, Zagreb
4. Feletar, D., et. al. (2021): Općina Bedenica – na vrhu Zagrebačke županije, Meridijani, Samobor
5. Hitrec, T. (2006): Vjerski turizam, Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Zagreb, Institut za turizam, str. 287-301.
6. Horak, S. (2006): Tranzitni turizam, Hrvatski turizam: plavo - bijelo – zeleno, Zagreb, Institut za turizam, str. 93-118.
7. Kantar, S. (2019): Ruralna sociologija – uvod u osnovne pojmove, interna skripta za studente VGUK
8. Kantar, S. (2020): Ruralni turizam, bilješke s predavanja
9. Kušen, E. (2006): Zdravstveni turizam. Hrvatski turizam: plavo - bijelo – zeleno, Zagreb, Insitut za turizam, str. 215-238.
10. Luković, T. (2007): Nautički turizam Europe: kako ga definirati i razvrstati?, Acta turistica nova, 1.(2.), str. 155-167.
11. Prostorni plan uređenja Općine Bedenica. Dostupno na: <https://www.bedenica.hr/prostorni-plan-uredenja-opcine-bedenica/> (pristupljeno 14.6.2021.)
12. Rupčić, N. (2018): Suvremeni menadžment - teorija i praksa (udžbenik), Rijeka, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
13. Ružić, P. (2009): Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu, turizam, Poreč
14. Strategija razvoja Općine Bedenica 2015.-2020. Dostupno na: https://www.bedenica.hr/wp-content/uploads/glasnik_4_2015.pdf (pristupljeno 14.6.2021.)
15. Statistička izvješća 1594/2017. – Turizam u 2016., (ur. Ostroški, Lj.), Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2017.
16. Statistička izvješća 1616/2018. – Turizam u 2017., (ur. Ostroški, Lj.), Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2018.

17. Statistička izvješća 1639/2019. – Turizam u 2018., (ur. Ostroški, Lj.), Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2019.
18. Statistička izvješća 1661/2020. – Turizam u 2019., (ur. Ostroški, Lj.), Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2020.
19. Statistička izvješća 1683/2021. – Turizam u 2020., (ur. Ostroški, Lj.), Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2021.
20. Svržnjak, K., et. al. (2014), Ruralni turizam – uvod u destinacijski menadžment, Križevci, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

Internetske stranice:

1. Državni zavod za statistiku, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima , popis 2011., www.dzs.hr (pristupljeno 03.07.2021.)
2. Državni zavod za statistiku, Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti, starosti i spolu, popis 2011., www.dzs.hr (pristupljeno 03.07.2021.)
3. Državni zavod za statistiku, Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, popis 2011., www.dzs.hr (pristupljeno 03.07.2021.)
4. Euro-Milk d.o.o.: službene stranice, <https://www.euromilk.hr/o-nama/> (pristupljeno 14.9.2021.)
5. Facebook: DSR Crna Mačka, <https://www.facebook.com/DSR-Crna-ma%C4%8Dka-113191666767228/> (pristupljeno 14.6.2021.)
6. Facebook: Klopotec, <https://www.facebook.com/klopotec/> (pristupljeno 14.6.2021.)
7. Facebook: Motocross staza „Borje“ Bedenica, <https://www.facebook.com/search/top?q=motocross%20staza%20%22borje%22%20bedenica> (pristupljeno 14.9.2021.)
8. Hrvatska mreža za ruralni razvoj: Što je ruralni razvoj, <https://hmrr.hr/ruralni-razvoj/>, (pristupljeno 24.9.2021.)
9. Instagram: Licitari Bičak, https://www.instagram.com/licitari_bicak/, (pristupljeno 14.9.2021.)
10. Jutarnji list: Uspjeh Prigore na Decanter World Wine Awardsu, <https://www.jutarnji.hr/dobrahrana/price/uspjeh-prigore-na-decanter-world-wine-awardsu-3579830>, (pristupljeno 24.9.2021.)

11. Multimedijaska razglednica zagrebačke županije: <http://www.invest-croatia-zg-county.com/opcine/bedenica/> (pristupljeno 14.6.2021.)
12. Općina Križ: službene stranice, <http://www.opcina-kriz.hr/ok/o-krizu/>, (pristupljeno 14.6.2021.)
13. Via Michelin route planer: tražilica, <https://www.viamichelin.com/web/Maps?address=bedenica>, (pristupljeno 14.6.2021.)
14. Općina Bedenica: službene stranice, <https://www.bedenica.hr/>, (pristupljeno 14.9.2021.)
15. Prigorje.hr: Prijateljski susret NK Strmec i GNK Dinamo završio izjednačeno, <https://prigorje.hr/sport/item/443-prijateljski-susret-nk-strmec-i-gnk-dinamo-zavrshio-izjednaceno/> (pristupljeno 15.9.2021.)
16. Turistička zajednica Grada Sv. I. Zeline: Kuća za odmor „Tilia“, <https://www.visitzelina.hr/kuca-za-odmor-tilia> (pristupljeno 15.9.2021.)
17. Turistička zajednica Grada Sv. I. Zeline: Ruralna kuća za odmor „Green silence“, <https://www.visitzelina.hr/ruralna-kuca-za-odmor-green-silence> (pristupljeno 15.9.2021.)
18. Turistička zajednica Grada Sv. I. Zeline: Ruralna kuća za odmor „Klet Tuković“, <https://www.visitzelina.hr/ruralna-kuca-za-odmor-klet-tukovic> (pristupljeno 15.9.2021.)
19. Turistička zajednica Grada Sv. I. Zeline: Seoski turizam „Prigora“, <https://www.visitzelina.hr/seoski-turizam-prigora> (pristupljeno 15.9.2021.)
20. Turistička zajednica Grada Sv. I. Zeline: Smještaj, <https://visitzelina.hr/smjestaj>, (pristupljeno 28.9.2021.)

7. PRILOZI

7.1. Prilog 1. Transkript intervjua s poduzetnikom i vlasnikom vinarije i ruralne kuće za odmor – Draženom Bedekovićem

1. Predstavite ukratko svoju organizaciju/odjel/službu (osnivanje, glavna djelatnost, aktivnosti) i njen značaj

Ne volim isticati svoj položaj, eto, ali reći ćemo da sam jedan od direktora i suvlasnika BMD STIL-a, i ostalih firmi koje su sestrinske (BMD AGRO, BMD LOG). U našem vlasništvu je i tvrtka u susjednoj županiji, u Konjščini - armiračnica, odnosno tvrtka za proizvodnju armatura i svih vrsti armaturnih profila. Istaknut ćemo ipak BMD STIL kao prvu našu tvrtku koja je ujedno i najveća. Tvrtka je postala jedna od vodećih u HR, ali i regiji, i bavi se veleprodajom i maloprodajom građevinskog materijala, i njegovu distribuciju po Europi. Zasad imamo prodajne centre u Koprivnici, Soblincu, Novom Marofu, Zaboku, Velikoj Gorici, Donjoj Zelini i naravno tu u Bedenici, gdje nam je i centralno skladište.

A što se tiče značaja – sama činjenica da zapošljavamo preko 150 djelatnika, većinom iz Bedenice i okolnih mjesta govori dovoljno sebi u prilog.

2. Smatrate li da općina Bedenica ima potencijala za razvoj ruralnog turizma i je li potrebno ulagati u njegov razvoj?

Vjerujem da ima, i naravno da je potrebno ulagati u razvoj. Mi smo tu u Bedenici blagoslovljeni ovim čistim krajolikom koji je još uvijek očuvan i nije zagađen. Kao što i sam znaš, zaljubljenik sam ovih naših bregova i trsova koji su se tu oduvijek uzgajali. Ta ljubav me je dovela do vinarije, pa je tako hobi prerastao svoje granice. Pružila mi se prilika da posadim vinograd, i tako je sve počelo. Prvih tisuću trsova nije bilo problem, ali me vuklo da povećam proizvodnju, pa smo tako završili na današnjih 20.000 trsova. Moram istaknuti da su naša vina Prigora sva ekološki proizvedena, a berba se odrađuje ručno, prema tradicionalnim običajima, gdje se pazi da sorte značajke i aroma grožđa u potpunosti ostanu očuvani. Još jedan korak više su naša vina iz amfori i drvenih bačvi, koja se mogu na tržištu pronaći pod brendom ZERO PLUS.

Ovo sve govorim jer vjerujem da naša vinarija ima velik potencijal, a između ostalog i turistički. Općina je uložila u razvoj infrastrukture (asfaltiranje cesta, rasvjeta), ali mislim da se to sve skupa može i mora bolje. Trebalo bi afirmirati Bedenicu po turističkom pitanju i ponudi

3. Navedite neke od turističkih zanimljivosti općine Bedenica i kako vidite da bi ih se moglo iskoristiti u trenutnoj turističkoj ponudi.

Naš glavni adut je očuvana priroda, zelenilo, šume i mir. Također i povoljna klima. Naše noći nisu tako nepodnošljive, u kasno ljeto bude i svježije navečer. Turisti dolaze k nama da bi se odmorili u zelenoj oazi. U našoj kući za odmor imamo puno turista koji se ne mogu načuditi i nadiviti miru i tišini u koju dođu, pogotovo noću, kad stvarno ne možete čuti ništa osim črn-bela⁴.

4. Što mislite, koje su najveće prednosti, a koji nedostaci kad je u pitanju razvoj potencijala ruralnog turizma na području općine?

Jedan od velikih nedostataka je nepostojanje gastro ponude. U ovih nekoliko objekata koje imamo tu u Bedenici, turisti mogu samo prespavati, a pojesti mogu ono što im ili mi pripremimo (uvijek složimo platu s naescima i sirevima od domaćih proizvođača), ili što ponesu sa sobom. Najbliži restoran je udaljen barem 5 minuta vožnje autom, a to je dosta nezgodno. Mi smo pokušali sa našom Prigorom, ali nažalost nije išlo. Zamislili smo to kao jednu vrhunsku priču, gdje bi naši gosti mogli probati tradicionalne specijalitete ovog prigorsko-zagorskog kraja, ali s potpisom profesionalnih kuhara – chefova, i da pri tome uživaju u zlatnim kapljicama vina Prigora. Nažalost, pokazalo se da još nismo spremni za takav oblik turizma i odlučili smo tu priču ostaviti za neka kasnija vremena. Sada se može kod nas doći po najavi, pa možemo organizirati domjenke ili zakuske za grupe, ali kako kažem, samo po najavi.

5. Na koji način vi kao privatni poduzetnik i vlasnik objekta za odmor sudjelujete u razvoju općine i ruralnog turizma u općini?

Vjerujem da u našoj Prigori, odnosno kući za odmor, svi koji dođu budu zadovoljni sa svojim boravkom u Bedenici. To nam pokazuju i stalni gosti, pogotovo strani (Nizozemci, Poljaci, Nijemci,...) koji nam se već više godina zaredom vraćaju. Pokušavamo pratiti trendove na tržištu, evo prošle godine smo opremili kuću s grijanim bazenom i hidromasažnom kadom, kupili smo biljarski stol, a to su sve dodatni sadržaji koji podižu kvalitetu boravka naših gostiju ovdje. Trenutno moj brat obnavlja i proširuje našu zajedničku

⁴ Črn-bel – kolokvijalni naziv za cvrčka

klijet, koja će isto tako postati kuća za odmor, i vjerujem da će i ta kuća podići ljestvicu i drugima koji se budu eventualno željeli baviti turizmom.

6. Koji su po Vama najveći nedostaci koji štete ili bi mogli štetiti razvoju ruralnog turizma u budućnosti?

Nama nedostaje jedan kvalitetan objekt ovdje u kraju, gdje bi ljudi mogli stati, pojesti, popiti, pa i prespavati ako treba.

7. Da li surađujete s ostalim iznajmljivačima i pružateljima turističkih usluga na području općine?

Komuniciramo svi zajedno, surađujemo, i pomažemo jedni drugima. Želimo da naši gosti budu zadovoljni, a onda smo na kraju i mi zadovoljni. Smatram da je suradnja upravo ključ uspjeha i vrlo važna, pogotovo za razvoj ovakvih malih sredina kao što je ova naša. Suradnja i sa TZG Sv. I. Zelina nam je bitna, bitno je da nas i oni uvrste u svoje karte i planove, i da nas gosti tako još lakše mogu otkriti i doći do nas.

8. Imate li još kakvih komentara ili biste željeli nešto istaknuti vezano za temu ruralnog turizma u Bedenici?

Želio bih istaknuti naše Martinje, Vincekovo i Bartolovo, koje smo svih ovih godina do pandemije tako zdušno i veselo obilježavali. Na taj način čuvamo naše običaje i tradiciju, i volio bih kad bi se ti običaji uz možda još neke druge podigli na viši nivo, kao što to rade u Zelini.

7.2.Prilog 1. Transkript intervjua s načelnikom Općine Bedenica i vlasnikom ruralne kuće za odmor – Slavkom Cvrlija, dr. vet. med.

1. Predstavite ukratko svoju organizaciju/odjel/slужbu (osnivanje, glavna djelatnost, aktivnosti) i njen značaj.

Trenutno sam na mjestu načelnika općine, a prvi put sam povjerenje sumješšana dobio 2009. godine. Od tad do danas pokušavamo raditi na dobrobit svih naših sumješšana. Općina Bedenica je mala općina, ali smatram da smo upravo svijetli primjer, kako i male općine

mogu i moraju funkcionirati. Od 1995. godine, otkad smo se osamostalili proračun općine je rastao sa 700.000 na nešto više od 2.000.000 kn, a na području općine ostvareni su ili se ostvaruju projekti koji su deseterostruko veći, i mi ih naravno nikad ne bismo mogli sami isfinancirati, no isto tako valja reći da ne bi bili ostvarivi, da se mi predano ne borimo za njih. Naravno da nam tu pomažu Zagrebačka županija, koja ulaže velika sredstva u razvoj naše općine, i s kojom smo u odličnim odnosima, ali i razna ministarstva s kojima također odlično surađujemo.

2. Smatrate li da općina Bedenica ima potencijala za razvoj ruralnog turizma i je li potrebno ulagati u njegov razvoj?

Svakako! Između ostaloga, vlasnik sam i ruralne kuće za odmor, pa mogu govoriti i iz tog gledišta. Općina Bedenica je oaza zelenila, mira i očuvane prirode. Iako smo mali površinom, još uvijek ima dovoljno netaknutih dijelova i trudimo se da tako i ostane, da u njima mogu uživati svi dobronamjerni posjetitelji. Smatram da na području općine postoji velik potencijal, pogotovo kad su u pitanju oblici turizma zasnovani na održivom razvoju i korištenju kulturne i prirodne osnove. Moramo reći da je ovo tradicionalno poljoprivredni kraj, u kojem se tek relativno nedavno počela razvijati industrija, možemo reći, paralelno s osnutkom općine, i u ovih 25 godina smo došli na zavidnu razinu. Primjerice u tri najveće tvrtke (BMD Stil, Kudelić d.o.o, Euro-Milk) zaposleno je skoro 400 ljudi, a više od 30% zaposlenih je s područja općine. To je važan gospodarski generator za ovako malu općinu. Turizam nije bio previše razvijen, i tek unazad par godina ostvarena su prva noćenja. Radili smo istraživanja na tu temu i došli do zaključka da bi trebalo poticati razvoj seoskog turizma uz gastro ponudu sa domaćih OPG-ova. Prije svega, trebalo bi otvoriti neku vrstu izletišta ili gostionice gdje bi se mogla konzumirati domaća jela, odnosno proizvodi bedeničkih OPG-ova. Nalazimo se na Cesti sira Zagrebačke županije i to je zasad nedovoljno iskorišten potencijal. U kraju smo bogatom prirodnim ljepotama, tako ove naše šume imaju puno divljači, pa možemo govoriti i o razvoju lovnog turizma.

Kao što sam već rekao, vlasnik sam kuće za ruralni odmor „Green silence“. Zadovoljan sam popunjenošću, pogotovo unatoč ovoj krizi koju je uzrokovala korona. Zapravo, ove godine imam više upita nego ikad, i sve je jači dojam, da se ljudi žele odmaknuti od grada i vreve, i potražiti mir u ovom pitomom dijelu SZ Hrvatske.

3. Navedite neke od turističkih zanimljivosti općine Bedenica i kako vidite da bi ih se moglo iskoristiti u trenutnoj turističkoj ponudi

Što se tiče turističkih zanimljivosti, kako sam već rekao, nalazimo se na Cesti sira. U razgovorima smo s direktoricom TZ grada Sv. I. Zeline, pa smo osmislili projekt cikloturističkih ruta „Explore Bedenica“. Cilj ovog projekta je izraditi cjelokupnu, osmišljenu mrežu biciklističkih ruta na području općine. Zasad je u planu pet kružnih ruta, početna ishodišna točka nalazila bi se kod pošte tu u centru, gdje bi bila postavljena i velika karta na kojoj bi bila obilježena sva značajna mjesta i zanimljivosti. Planira se također i gradnja vidikovca, koji će biti opremljen sa nekoliko klupa i stolova za odmor, info panoom, a na platou vidikovca bi se biciklisti mogli odmoriti, ali i uživati u prekrasnom pogledu na bedenički kraj. Kako se nalazimo u blizini još dvije županije, povezanost ovih naših ruta s onima u susjednim mjestima otvara dodatni potencijal podizanju kvalitete i poboljšanju ponude.

Također kao sljedeća etapa projekta, išli bismo sa „Expirence Bedenica“, s kojom bismo išlo korak dalje i širili ponudu na druge turističke proizvode. U planu je i izrada projekta za „Bedenica walk&bike“ gdje bi se obilježile postojeće šumske staze, postavile bi se info table o flori i fauni, te obilježile mountain-bike staze.

Ne smijemo zaboraviti istaknuti i blizinu Marije Bistrice, našeg nacionalnog marijanskog svetišta, koje također privlači veliki broj vjernika-turista.

4. Što mislite, koje su najveće prednosti, a koji nedostaci kad je u pitanju razvoj potencijala ruralnog turizma na području općine?

Svakako očuvana priroda, mir i tišina, koji se sve više traže su naš adut. Blizina Zagreba, dobra prometna povezanost. Praktički, do centra Zagreba treba nam malo više od pola sata. Dovoljno smo blizu, a dovoljno daleko od svega. To nas čini atraktivnima, a pogotovo za razvoj turizma, te nas čini idealnom malom ruralnom destinacijom.

Nedostatak možemo reći da su bili nerazriješeni imovinsko-pravni odnosi, kojih nažalost još uvijek ima, ali eto, uspjeli smo „očistiti“ sve puteve na području općine, što je veliki korak naprijed u razvoju cikloturizma.

5. Na koji način vi kao načelnik i članovi općinskog vijeća sudjelujete u razvoju općine i ruralnog turizma?

Pa, kao što sam već rekao, surađujemo s TZG Sv. I. Zeline i osmišljavamo projekte koji bi mogli pridonijeti razvoju turizma na području općine. Općina je uknjižila vlasništvo nad svim nerazvrstanim cestama i one su sad legalizirane i asfaltirane. Time stvaramo mogućnosti za razvoj cikloturizma, jer na području općine imamo dosta cesta s malom frekvencijom prometa, koje su zapravo idealne za bicikliranje. Pokriveni smo plinskom i vodovodnom mrežom, uličnom rasvjetom, radimo stalno na brojnim projektima što starim, što novim, i vjerujemo da idemo u dobrom smjeru, što na kraju govori i zadovoljstvo birača, koji nas podržavaju od 2009.

6. Koji su po Vama najveći nedostaci koji štete ili bi mogli štetiti razvoju ruralnog turizma u budućnosti?

Prije svega, to su sad nedostaci smještajnih kapaciteta. Evo, konkretno, u mojoj kući za odmor postoji mogućnost smještaja 8, po potrebi i više osoba, ali da imam još toliko kapaciteta, bili bi popunjeni. Tu se sad poteže pitanje u kojem smjeru želimo ići – mi smo odabrali malo ali kvalitetno, ne radi se na masovnosti nego na kvaliteti, i mislim da je to ispravan put. U našem slučaju se barem pokazao kao takav.

Osim toga, svakako smatram da poticanje mladih za ostankom na selu i bavljenje aktivnostima koje pridonose dobrobiti zajednice igra važnu ulogu. Po ovim našim bregima ima dosta zapuštenih klijeti i drvenih kuća koje su vrlo vrijedne, ali nažalost nema interesa da se revitaliziraju i da im se udahne nov život, kao što smo mi napravili s našom kućom. Ona je bila napuštena, zapuštena i vjerujem da je danas već ne bi bilo. Kupili smo je i preselili na našu zemlju i tako stvorili sebi dodatnu vrijednost i izvor prihoda, ali i napravili nešto za dobrobit Bedenice.

7. Da li surađujete s ostalim iznajmljivačima i pružateljima turističkih usluga na području općine?

Naravno! Svima nam je u cilju da podignemo kvalitetu i na kraju zadovoljstvo ljudi koji ovdje borave. Rekao bih da smo uspjeli, jer imamo stalne goste, koji nam se vraćaju svake godine. Puno turista putujući na more zastane ovdje na nekoliko dana, a onda sljedeće godine bude situacija, da ostanu duže kod nas nego na moru. To je znak da radimo dobar posao i da su ljudi zadovoljni.

8. Imate li još kakvih komentara ili biste željeli nešto istaknuti vezano za temu ruralnog turizma u Bedenici?

Pa eto, nadam se da ćemo uspjeti ostvariti ove projekte koje smo započeli, iako nas je pandemija malo usporila, zadovoljni smo dinamikom svih radova na gradilištima u općini, a isto tako i oko razvoja turizma. Vjerujem da nam budućnost nosi bolje dane i da ćemo još bolje i kvalitetnije etablirati Bedenicu na karti turističke ponude HR.

8. SAŽETAK

U ovom radu se prikazuju i analiziraju potencijali za razvoj ruralnog turizma na području općine Bedenica u Zagrebačkoj županiji. Općina Bedenica razvoj ruralnog turizma temelji na postojećim prirodnim, društvenim i ekonomskim resursima koji se unaprjeđuju, ali ih je potrebno i dalje razvijati. Temeljem podataka dobivenih analizom literature i prikupljanjem u intervjuima, prikazani su najrelevantniji potencijali za razvoj selektivnih vrsta ruralnog turizma, a to su sportsko – rekreacijski turizam, avanturistički turizam – posebice njegov oblik cikloturizam, zatim vinski i gastro turizam, agroturizam, lovni i ribolovni turizam, pa i vjerski turizam. Najvažniji čimbenici u razvoju turizma su dakako institucije – Općina Bedenica, Zagrebačka županija, LAG „Zeleni Bregi“ i nadležna ministarstva ali i vlasnici privatnih objekata. Svi oni su ključ uspjeha razvoja turizma, iskorištavanja postojećih i budućih potencijala razvoja ruralnog turizma s ciljem ostvarivanja održivog razvoja ovog ruralnog područja na dobrobit okoliša i živote lokalnog stanovništva.

Ključne riječi: Općina Bedenica, potencijali, ruralni turizam